

SLAVICA

SLOVACA

ROČNÍK 44 • 2009 2

SLAVISTIKA

CENA 1,99 € (60 Sk)

VYDAVATEĽSTVO MATICE SLOVENSKEJ

pisovníctva a literatúry. Autor Ilija Velez sa v štúdiu *Развојот на писменоста во Македонија* (s. 16-39) zameriava na osobitosti rozvoja písomníctva macedónskych Slovanov vo vzťahu k písomníctvu susedných slovanských i neslovanských balkánskych etník od 9. do 18. storočia. V týchto vzťahoch autor osobitne podčiarkuje význam Ochridskej literárnej školy, ako aj bohaté písomné kánonické i nekánonické staroslovienske rukopisy z macedónskeho etnického územia. Prvé zápisy textov v ľudovej reči, ako i neskoršie texty tzv. damaskínov, no aj literatúra macedónskeho osvietenstva potvrdzujú, že macedónski Slovania vôbec nezaostávali za susednými slovanskými národmi, a to aj napriek sústavnej, hoci aj striedavej byzantskej, bulharskej a srbskej politickej nadvláde. Ako v štúdiu *Европската пролет на народите и македонскиот јазик во XIX. век* (s. 39-49) dokazuje Snežana Venedoska-Antevska, Macedónsko sa podstatnejšie neodlišovalo od iných slovanských národov ani v období národného obrodzenia. Do rozvoja macedónskeho národného vedomia, v ktorom sa hľadali i možné podoby spisovného jazyka, od polovice 19. storočia negatívne zasahovala mocenská politika susedných štátov. A to bola i hlavná príčina oneskorenia prvého pokusu o kodifikáciu spisovnej macedónčiny na rozhraní 19. a 20. storočia. Skutočnosť, že podmienky na kodifikáciu spisovnej macedónčiny boli na sklonku 19. storočia zrelé, a teda že i prvá kodifikácia spisovnej macedónčiny Krste Mišrkova (1903) nebola náhodná, dokazuje Blaže Ristovski v štúdiu *Мисирков – темеликот на кодификацијата на современиот македонски јазик* (s. 49-60). Iba neznesiteľne ťažké pomery, ktoré vyústili až do rozdelenia macedónskeho etnického územia a jeho rozdelenia medzi tri susedné štáty (1913), oddialili uzákonenie spisovnej macedónčiny o celé polstoročie (1944). Do publikácie zaradili jej zostavovatelia i syntetickú štúdiu kodifikátora súčasnej spisovnej macedónčiny Blaža Koneského *Кодификација на македонскиот литературен јазик* (s. 60-66), v ktorej autor podčiarkuje najmä kontinuitu vývinu jazyka macedónskych Slovanov k spisovnosti. Sama kodifikácia spisovnej macedónčiny bola podľa Blaža Koneského pre macedónsky národ nesporene historická nevyhnutnosť, čo sa napokon potvrdilo i jej plnou afirmáciou nielen doma, ale i vo svete.

Afirmáciu macedónskeho spisovného jazyka nepochybnie potvrdzuje bohatá súčasná macedónska literatúra, ktorú predstavuje Loretta Georgievska-Jakovleva v štúdiu *Современа македонска књижевност* (s. 66-80). O jej mohutnom kvantitatívnom vzraste svedčí už porovnanie, podľa ktorého (ak prvé literárne diela poézie, prózy, drámy či literárnej kritiky začali vychádzať v spisovnej macedónčine až po roku 1945) v súčasnosti táto literatúra, ako sme už uviedli, vychádza v reprezentatívnom výbere v 135 zväzkoch. O kvalitatívnej stránke macedónskej literatúry vari najlepšie svedčí jej úspešný prienik do sveta v prekladoch.

Afirmáciu macedónskeho spisovného jazyka vo svete dokladá Emilija Crvenkovska v stati *Македонистиката во светот* (s.80-96). Macedónsky jazyk sa podľa autorky v súčasnosti prednáša na univerzitách tridsiatich krajín sveta. Pravda, medzi týmito krajinami sa nenachádza Slovensko, keďže u nás sa macedónska filológia ako študijný predmet nepostuje, čo priam kontrastuje so susednými

krajinami, v ktorých sa macedonistika už tradične úspešne rozvíja. V susednom Česku sa macedónsky jazyk a literatúra prednáša ako študijný diplomový odbor dokonca na dvoch univerzitách, obdobne sa macedonistika tradične pestuje na viacerých univerzitách i v Poľsku. Afirmácii macedónskeho jazyka a prieniku macedónskej literatúry do sveta významne pomáha *Medzinárodný seminár macedónskeho jazyka*, ktorý práve v roku 2008 zaznamenal svoje 40. výročie jestvovania. Štyridsať ročníkov zborníkov prednášok, ako aj zborníkov so sprievodných konferencií, ktoré sa na seminári každoročne konajú, predstavuje už celú hodnotnú knižnicu macedonistiky.

Cenná je v publikácii i výberová bibliografia (s. 96-107) základných macedonistických diel od autoiek Emilije Crvenkovskej a Liljany Makarijskej.

Publikáciu uzatvára kalendárium *Хронологија* (s.109-116), v ktorom autor Ilija Velez prezentuje kľúčové dejinné udalosti, ktoré podstatne určovali vývin macedónskeho jazyka a rozvoj macedónskeho písomníctva.

Publikácia je bohato ilustrovaná dvoma desiatkami fotodokumentov, avšak vhodne ju dopĺňa i dokumentárny film o dejinách macedónskeho jazyka i spisovnej macedónčiny na priloženom DVD, ktoré dotvára pohnuté dejiny macedónskeho spisovného jazyka. V takejto podobe bude publikácia *Македонскиот јазик во глобалниот свет* naisto dobre plniť svoje poslanie – vydávať slovom i obrazom pravdivé svedectvo o vývine spisovnej macedónčiny, ako aj o jej mieste v súčasnom globalizovanom svete. Toto poslanie publikácie mali určite na zreteli i macedónski filológovia, organizátori 14. slavistického kongresu, keď ju venovali všetkým aktívnym účastníkom i početným hosťom kongresu, ktorý sa konal v Ochride práve v Roku macedónskeho jazyka.

Emil Horák

Zasadnutie prezídia Medzinárodného komitétu slavistov v Starej Lesnej

V dňoch 25.-28. augusta 2009 sa v kongresovom centre *Academia* v Starej Lesnej uskutočnil medzinárodný seminár slavistických expertov spojený so zasadnutím prezídia Medzinárodného komitétu slavistov. Medzi dvoma slavistickými kongresmi (14. medzinárodný zjazd slavistov sa uskutočnil v septembri 2008 v Ochride v Macedónsku a 15. medzinárodný zjazd slavistov bude v Minsku v roku 2013) býva spravidla päť zasadnutí prezídia Medzinárodného komitétu slavistov a jedno zasadnutie pléna Medzinárodného komitétu slavistov (MKS). Organizáciu týchto seminárov a zasadnutí prezídia MKS pripravuje niektorý z národných komitétov slavistov, ktorý je členom MKS.

Uznesením zo dňa 21. 09. 2008 požiadal MKS Slovenský komitét slavistov o prípravu seminára venovaného vedecko-organizačným úlohám v oblasti slavistických výskumov pred 15. svetovým kongresom slavistov. Pre Slovenský komitét slavistov je poverenie organizovať seminár spojený s prvým zasadnutím prezídia MKS sve-

dectvom o významnom medzinárodnom postavení slovenskej slavistiky.

Zasadnutie prezídia MKS v Starej Lesnej bolo v poradi už piatym takýmto zasadnutím expertov medzinárodnej slavistiky na Slovensku. Prvé dve zasadnutia sa uskutočnili v Smoleniaciach pred 11. medzinárodným zjazdom slavistov, ktorý sa konal v roku 1993 v Bratislave. Ďalšie zasadnutia sa uskutočnili v roku 1995 v Prešove pred 12. medzinárodným zjazdom slavistov v Krakove a v roku 2001 v Ružomberku, pred 13. medzinárodným zjazdom slavistov v Lubľane. Prostredníctvom takýchto zasadnutí sa slovenská slavistika aktívne zúčastňuje na príprave pravidelných medzinárodných slavistických kongresov.

V Starej Lesnej sa v dňoch 25.-28. augusta 2009 konalo prvé zasadnutie prezídia MKS pred 15. medzinárodným zjazdom slavistov. Privítali sme na ňom predsedov národných komitétov slavistov a prizvaných hostí z Bieloruska, Bulharska, Česka, Macedónska, Nemecka, Nórska, Poľska, Ruska, Slovenska, Slovinska, Srbska, Talianska, Ukrajiny a USA. Na rokovaní sa diskutovalo o aktuálnych výskumných témach a okruhoch, ktoré utvoria rámec tematiky 15. medzinárodného svetového slavistického kongresu v Bielorusku. Slovenská slavistika na tomto zasadnutí prezentovala interdisciplinárny model tematiky slavistických výskumov. Jednotlivé výstupy a výsledky slavistických výskumov z oblasti jazykovedy, literárnej vedy, etnológie, histórie (spolu s archeológiou), kulturológie a z ostatných vied o kultúre a umení sa budú prezentovať v podobe referátov, tematických blokov a na rokovaní pri okrúhlych stoloch. Na zasadnutí prezídia MKS sa diskutovalo aj o činnosti medzinárodných komisií, ktoré pracujú pri MKS. Slovenskí slavisti sú predsedami dvoch medzinárodných komisií a aktívne pracujú aj v ďalších komisiách.

V rámci trojdňového stretnutia slavistických expertov zo 14 krajín Európy a zo zámoria sa uskutočnila aj exkurzia do historického mesta Levoče. Účastníkov seminára a členov prezídia MKS prijal v historickej budove radnice viceprimátor mesta. Exkurzia pokračovala do Červeného kláštora, kde vznikol prvý preklad celej Biblie do slovenčiny.

Zasadnutie prezídia MKS organizoval Slovenský komitét slavistov v spolupráci so Slavistickým ústavom Jána Stanislava SAV, s finančnou podporou Slovenskej akadémie vied a Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Zoznam účastníkov medzinárodného seminára a zasadnutia prezídia Medzinárodného komitétu slavistov: 1. Prof. Dr. Aleksander Lukašanec, DrSc., predseda Medzinárodného komitétu slavistov, Bielorusko, 2. Prof. Dr. Henadz Cychun, DrSc., podpredsa Medzinárodného komitétu slavistov, Bielorusko, 3. Doc. Dr. Serhej Važnik, CSc., tajomník Medzinárodného komitétu slavistov, Bielorusko, 4. Prof. Dr. Stanislav Gajda, koordinátor komisií pri Medzinárodnom komitáte slavistov, Poľsko, 5. Prof. Dr. Todor Bojadžijev, DrSc., predseda Bulharského komitétu slavistov, 6. Prof. Dr. Jan Kofenský, DrSc., predseda Českého komitétu slavistov, 7. Prof. Dr. Ivo Pospíšil, DrSc., predseda Českej asociácie slavistov, 8. Prof. Dr. Miloš Zelenka, DrSc., tajomník Českej asociácie slavistov,

9. Akademik Milan Gjurčinov, predseda Macedónskeho komitétu slavistov, 10. Prof. Dr. Gerd Hentschel, predseda Nemeckého komitétu slavistov, 11. Prof. Dr. Jan Ivar Bjørnflaten, predseda Nórskeho komitétu slavistov, 12. Dr. hab. Małgorzata Korytkowska, predsedníčka Poľského komitétu slavistov, 13. Prof. Dr. Aleksandr Moldovan, DrSc., predseda Ruského komitétu slavistov, 14. PhDr. Mojmir Benža, CSc., podpredsa Slovenského komitétu slavistov, 15. Prof. Dr. Ján Doruľa, DrSc., čestný predseda Slovenského komitétu slavistov a čestný člen Medzinárodného komitétu slavistov, 16. Doc. Dr. Peter Žeňuch, DrSc., predseda Slovenského komitétu slavistov, 17. Prof. Dr. Alenka Šivicová-Dularová, predsedníčka Slovinského komitétu slavistov, 18. Prof. Dr. Slobodan Marković, predseda Srbského komitétu slavistov, 19. Prof. Dr. Marcello Garzaniti, predseda Talianskeho komitétu slavistov, 20. Akademik Olexsij Onyščenko, predseda Ukrajinského komitétu slavistov, 21. Prof. Dr. Michael Flier, predseda komitétu slavistov USA.

Peter Žeňuch